

Clinical Practice Guiline แผนกหลังคลอด

สมรรถนะที่ 1 ปฏิบัติการพยาบาลผดุงครรภ์แก่มารดาในระยะหลังคลอดอย่างมีจริยธรรมตาม
กฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
ทักษะที่ 1 ปฏิบัติการพยาบาลมารดาหลังคลอดปกติระยะแรกเริ่ม

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์ การคลอด และการส่งต่อข้อมูลจากห้องคลอด
2. ประเมินสัญญาณชีพ เมื่อแรกเริ่ม จากนั้นทุก 30 นาที 2 ครั้ง
3. ประเมินลักษณะเต้านม หัวนม การหลั่งน้ำนม
4. ประเมินการหดตัวของมดลูกและระดับยอดมดลูก
5. ประเมินลักษณะการบวมหรือมีเลือดคั่งของแผลฝีเย็บ / ช่องคลอด
6. ประเมินสภาพแผลผ่าตัดหน้าท้อง (ทำหมัน)
7. ประเมินและติดตามการสูญเสียเลือดทางช่องคลอดเพิ่มเติม
8. ดูแลการได้รับอาหารและน้ำหลังคลอด
9. ดูแลให้ได้รับการพักผ่อนและความสุขสบายของมารดา
10. จัดบันทึกปัญหาและกิจกรรมการพยาบาล
11. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่และบุคลากร

ทักษะที่ 2 ปฏิบัติการพยาบาลมารดาในระยะหลังคลอดภายหลังแรกรับ 2 ชั่วโมง

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. ติดตามประเมินดูแลและบันทึกเกี่ยวกับ
 - 1.1 สัญญาณชีพทุก 4 ชม.
 - 1.2 การหดตัวของมดลูกและระดับยอดมดลูก วันละ 1 ครั้ง
 - 1.3 ภาวะปัสสาวะและการขับถ่ายปัสสาวะทุก 6-8 ชม.
 - 1.4 ประเมินเลือดและลักษณะน้ำคาวปลา วันละ 1 ครั้ง
 - 1.5 แผลฝีเย็บ / แผลผ่าตัดทำหมันทางหน้าท้อง
2. ดูแลการได้รับสารอาหารและน้ำ
3. ดูแลความสุขสบายและการพักผ่อน
4. ดูแลให้ได้รับยาตามแผนการรักษาของแพทย์
5. กระตุ้นให้มี Early ambulation
6. ส่งเสริมให้บิดามีส่วนร่วมในการดูแลบุตร
7. ให้การช่วยเหลือ/แก้ไขภาวะแทรกซ้อน
8. เตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นในการช่วยเหลือเมื่อมีภาวะแทรกซ้อน
9. ประเมินและติดตาม Hct กรณีที่มีภาวะแทรกซ้อน
10. ดูแลและให้คำแนะนำเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน
11. ดูแลให้ได้รับการเตรียมผ่าตัดทำหมัน
12. จัดบันทึกปัญหาและกิจกรรมการพยาบาล

ทักษะที่ 3 ปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการส่งเสริมการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. ประเมินความรู้ ทักษะ และทัศนคติ และทักษะของมารดาและครอบครัวเกี่ยวกับการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา
2. ให้คำแนะนำและช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา
 - 2.1 ช่วยเหลือให้มารดาสามารถให้นมมารดา
 - 2.2 ให้คำแนะนำและสาธิตเกี่ยวกับการให้นมมารดา
 - 2.3 สอนและสาธิตวิธีการบีบและเตรียมนมกรณีที่ทารกถูกแยกจากมารดา
 - 2.4 จัดให้มารดาอยู่กับทารกตามความเหมาะสม (Rooming in)
 - 2.5 แนะนำให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้มารดาเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา
3. ประเมินความสามารถในการให้นมมารดาแก่ทารก โดยใช้เครื่องมือ LATCH SCORE

ทักษะที่ 4 การให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวแก่มารดาและครอบครัว

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. การให้คำแนะนำรายบุคคล

1.1 เมื่อแรกรับให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

- การนอนพักบนเตียง
- วิธีขอความช่วยเหลือ
- สถานที่และบุคลากร
- การสร้างสัมพันธภาพกับทารก
- การกระตุ้นให้น้ำนมมารดาเร็วขึ้น
- ระเบียบการเข้าเยี่ยม
- กิจกรรมที่มารดาสามารถทำได้
- สิทธิการเบิกจ่ายและการใช้ใบรับรองแพทย์
- มาตรการความปลอดภัย

1.2 ระยะเวลาหลังคลอด 2 ชม. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับ

- กรสังเกตการณ์หดตัวของมดลูกและสาริตการคลั่งมดลูก
- การดูแลแผลฝีเย็บ การสังเกตเลือดออกทางช่องคลอดและสาริตการทำความสะอาดแผลฝีเย็บ
- การจับถ่ายปัสสาวะใน 6 ชม. หลังคลอดและการทำความสะอาด
- การลุกเดิน
- การทำความสะอาดร่างกายทารกภายหลังการจับถ่าย และสาริตการทำความสะอาด
- สาริตการดูแลทารกในเบื้องต้น
- การเลี้ยงทารกด้วยนมมารดา
- สาริตการอาบน้ำทารกแรกเกิด
- การดูแลตนเองของมารดาภายหลังคลอด
- การวางแผนครอบครัว
- การดูแลทารกแรกเกิด

1.4 การวางแผนจำหน่ายมารดาเกี่ยวกับการเตรียมสิ่งของ มารับกลับบ้านค่าใช้จ่าย และแหล่งให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาการเลี้ยงดูบุตร

2. การให้คำแนะนำรายกลุ่มระยะ 24 ชม. หลังคลอด – ก่อนกลับบ้าน เกี่ยวกับ

2.1 การเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา

2.2 สาริตการอาบน้ำทารกแรกเกิด

2.3 การดูแลตนเองของมารดาภายหลังคลอด

1. การวางแผนครอบครัว

2. การดูแลทารกแรกเกิด

3. ให้คำแนะนำมารดาก่อนกลับบ้านเกี่ยวกับการแจ้งเกิด วิธีการให้นมมารดาและทารก, แหล่งให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา, การกลับมาตามกำหนดนัด, ขั้นตอนการซื้อยา, การจ่ายค่ารักษา, ความสามารถในการดูแลตนเองและทารก

สมรรถนะที่ 2 ปฏิบัติการพยาบาลแก่ทารกในระยะหลังคลอด

ทักษะที่ 5 การพยาบาลทารกในระยะแรกรับ

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการตั้งครรภ์ การคลอด และภาวะเสี่ยงต่างๆที่อาจมีผลต่อทารกและการส่งต่อข้อมูลจากห้องคลอด
2. ตรวจสอบความถูกต้องของเพศและป้ายข้อมือทารกทันทีแรกรับ
3. ตรวจร่างกายและสัญญาณชีพของทารกทันทีและทุก 4 ชม.
4. ดูแลความอบอุ่นและความปลอดภัยของทารกตลอดเวลา
5. ดูแลความสะอาดและสุขสบายทางร่างกายทารก
6. ประเมินความสามารถในการดูดกลืน
7. ดูแลเรื่องการขับถ่ายของทารก
8. ให้การช่วยเหลือแก้ไขและส่งต่อ เมื่อมีภาวะแทรกซ้อน
9. จัดบันทึก ปัญหาและกิจกรรมทางการพยาบาล
10. อธิบายวิธีปฏิบัติ การสังเกตอาการผิดปกติภายหลังได้รับภูมิคุ้มกัน โรค

ทักษะที่ 6 การปฏิบัติการพยาบาลทารกประจำวัน

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. มีการประเมินสัญญาณชีพและตรวจร่างกายเพื่อประเมินภาวะแทรกซ้อนทุก 4 ชม.
2. มีการดูแลความอบอุ่น ความสุขสบายและการพักผ่อนของทารกตลอดเวลา
3. ทำความสะอาดร่างกาย สะดือและสังเกตภาวะแทรกซ้อนวันละ 1 ครั้ง ภายหลังจากอาบน้ำ
4. ดูแลการขับถ่ายและดูแลความสะอาดหลังขับถ่ายทุกครั้ง
5. ดูแลให้ได้รับนมมารดา อย่างน้อยวันละ 10 ครั้ง และจับเรอลม
6. ประเมินความสามารถในการดูดกลืน
7. ดูแลเรื่องการขับถ่ายของทารก

8. ให้การช่วยเหลือแก้ไขและส่งต่อ เมื่อมีภาวะแทรกซ้อน
9. จัดบันทึก ปัญหาและกิจกรรมทางการพยาบาล
10. อธิบายวิธีปฏิบัติ การสังเกตอาการผิดปกติภายหลังได้รับภูมิคุ้มกันโรค

สมรรถนะที่ 5 ปฏิบัติการพยาบาลมารดาที่ทำหมันหลังคลอด

ทักษะที่ 7 การเตรียมมารดาหลังคลอดก่อนผ่าตัดทำหมัน

กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ

1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทำหมันกับมารดาหลังคลอดและสามี
2. ตรวจสอบการถูกต้องของการเซ็นใบยินยอมผ่าตัด
3. การเตรียมร่างกายก่อนทำหมัน
 - 3.1 โกนขนบริเวณหน้าท้อง
 - 3.2 NPO หลังเที่ยงคืน
 - 3.3 ดูแลให้ถ่ายปัสสาวะก่อนส่งเข้าห้องผ่าตัด
 - 3.4 ตรวจฟันปลอม และทำความสะอาดเล็บมือเท้า
 - 3.5 ประเมินสัญญาณชีพและจัดบันทึกกิจกรรมการพยาบาล
 - 3.6 ส่งมารดาหลังคลอดเข้าห้องผ่าตัดพร้อมแฟ้มประวัติโดยรถเข็น/นอน
4. การเตรียมทางด้านจิตใจ
 - 4.1 ประเมินความวิตกกังวลก่อนการทำหมัน
 - 4.2 เปิดโอกาสให้มารดาหลังคลอดระบายปัญหา